

Verloskunde in de toekomst: vijf ontwikkelingen

Tekst: VRHL Content en Creatie, 2023-3

Prof. dr. Corine Verhoeven is universitair hoofddocent Verloskundige Wetenschap aan het Amsterdam UMC en zit al bijna veertig jaar in het vak. Zij signaleert vijf belangrijke ontwikkelingen in de verloskunde van morgen.

1. De zwangere vrouw van de toekomst

‘Allereerst verandert de zwangere vrouw: op minstens drie vlakken zien we al duidelijke verschillen met het verleden. Ten eerste zien we een toename van het aantal zwangeren met psychische klachten. Ook stijgt de leeftijd van zwangere vrouwen. Toen ik begon met verloskunde was de gemiddelde leeftijd 25, nu is die 31. De verwachting is dat deze leeftijd nog verder oploopt. En veel zorgelijker, ook het gemiddelde BMI stijgt. Op dit moment heeft slechts zo’n zestig procent van de zwangere vrouwen een gezond gewicht. We zien bij de jeugd van nu al veel overgewicht, waardoor zij als zij zwanger worden meer kans hebben op zwangerschaps-diabetes of co-morbiditeit. Af en toe houd ik mijn hart vast als ik denk wat er op ons afkomt, want de zorgvraag zal door deze factoren complexer worden. Dat zal ons als verloskundigen raken.’

‘De zorgvraag wordt steeds complexer’

2. Toename interventies

‘Er zijn meer keizersneden en een toenemende vraag naar pijnbestrijding, zoals een ruggenprik. De mogelijkheden hiervoor zijn in de eerste lijn beperkt, dus dan is er een verwijzing naar de tweede lijn nodig. Ook het aantal inleidingen is enorm toegenomen. Dit liep al jaren op in andere landen, maar nu is er ook een forse toename aan inleidingen in Nederland: bijna één op de drie bevallingen wordt ingeleid. Deze toename in interventies vraagt om andere zorg, en draagt ook bij aan een toename van complexere zorg.’

3. Sociaal-culturele veranderingen

‘Ook qua sociale problematiek worden situaties ingewikkelder: er is meer armoede en er zijn meer verbroken relaties. Ook zijn er steeds meer migranten en vluchtelingen. Zowel de informatiebehoefte als de zorgbehoefte is voor deze groepen anders dan voor autochtone Nederlanders die niet in een kwetsbare positie zitten. Ook zullen deze groepen in de toekomst alleen maar groter worden, daarom moet er speciale aandacht komen voor deze problematiek. Deels binnen de opleiding Verloskunde, maar deze opleiding zit al bomvol. Er is hier wel ruimte voor binnen de nieuwe master Verloskunde. Daarnaast zal er meer ingezet moeten worden op preventie, bijvoorbeeld via programma's als Kansrijke Start, CenteringZwangerschap, risicoselectie en anticonceptie via verloskundigen. We zien gelukkig dat verloskundigen deze rol al pakken.’

4. Integrale geboortezorg

‘Als we het hebben over de toekomst van de geboortezorg kunnen we niet om integrale geboortezorg heen. Complexe, passende en continue zorg is iets dat je interdisciplinair met elkaar moet organiseren, over de verschillende zorglijnen heen. Ook informatie vraagt continuïteit: je moet niet bij de één dit horen en bij de ander iets anders. Daarom moeten ook richtlijnen niet binnen een beroepsvereniging worden opgesteld, maar in samenwerking met andere disciplines, en zeker ook samen met de cliëntenvertegenwoordiging. Binnen regionale netwerken wordt al goed samengewerkt. Door het maken van goede afspraken in deze verbanden kunnen we de geboortezorg naar een hoger niveau tillen.’

5. Technische ontwikkelingen

‘Daarnaast komen er allerlei technische innovaties aan: zoals het toenemende gebruik van teleconsulten, Artificial Intelligence en Virtual Reality. Het is nog niet altijd duidelijk of deze dingen een vaste plek krijgen in de geboortezorg en of wij hier allemaal gebruik van gaan maken. Maar het is wel belangrijk om hier als verloskundigen over na te denken en ons hierin te verdiepen, want het zal impact hebben op de zorg die wij als verloskundigen kunnen bieden. Sommige innovaties zullen de kwaliteit van onze zorg verbeteren. Bijvoorbeeld wanneer het gaat om preventie of capaciteitsproblematiek. Ook onder verloskundigen is er druk op de arbeidsmarkt. Het is wel belangrijk dat we in de gaten houden dat technologische ontwikkelingen echt een antwoord vormen op een probleem, en de praktijk niet nodeloos complex maken. Dat is iets wat we kritisch in de gaten moeten houden.’

Conclusies voor de verloskundige van de toekomst

‘Dit zijn allemaal ontwikkelingen die eraan zitten te komen. De zorg van de toekomst is dus complex, waardoor de verloskundige van de toekomst een verdiepingsslag zal moeten maken. Dit vraagt om een kritische zelfreflectie, nadenken en met anderen in gesprek blijven gaan over hoe we een zo goed mogelijke kwaliteit van zorg kunnen bieden. Welke keuzes maak je, en waarom? Het is belangrijk dat verloskundigen proactief zijn en zich laten horen in samenwerkingsverbanden. Wij staan dicht bij de zwangere vrouw en kunnen ervoor zorgen dat de focus niet alleen op het medische komt te liggen, maar ook op de sociale aspecten van de zorg en de relatie met de zwangere vrouw. Ik denk dat verloskundigen in de toekomst een stevige positie verdienen en ook kunnen hebben. Maar: dan moeten we het niet uit onze handen laten vallen. We zullen ons gezamenlijk moeten inzetten om onze positie te krijgen en behouden. Verdiep je dus in de ontwikkelingen, denk mee, en laat van je horen. Toon leiderschap!’